

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

**o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách
v stredných odborných školách v školskom roku 2015/2016 v SR**

V školskom roku 2015/2016 bolo vykonaných **82** následných inšpekcií v 72 stredných odborných školách (ďalej SOŠ), z nich bolo 56 štátnych, 14 súkromných a 2 cirkevné. Vyučovací jazyk slovenský a maďarský malo 7 škôl a 1 škola slovenský a nemecký v bilingválnych triedach.

Z celkového počtu inšpekcií bolo 8 uskutočnených po komplexných inšpekciách a 61 po tematických s rôznym predmetom kontroly. Opätovne po následnej inšpekcii sa realizovalo 13 inšpekcií.

Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) uplatnila podľa závažnosti zistených nedostatkov **171** odporúčaní, uložila **63** opatrení a zo strany riaditeľov kontrolovaných subjektov bolo prijatých **240** opatrení na odstránenie nedostatkov (tabuľka 1).

Tabuľka 1 – Uplatnené opatrenia

Spolu	474					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	171		240		63	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	139	83,73 %	190	83,33 %	44	70,97 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	0	0 %	1	0,42 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
5	2,92 %	11	4,58 %	1	1,59 %	

Z celkového počtu uplatnených opatrení sa plnenie 17 nedalo hodnotiť¹ a 1 bolo neaktuálne².

Riaditelia škôl akceptovali termíny zasielania správ o prijatých opatreniach a o splnení uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Pôvodne prijaté opatrenia vedúcim pedagogickým zamestnancom v 1 SOŠ³ neboli adekvátne, preto mu boli vrátené na doplnenie.

Nedostatky zistené pri inšpekciách

- pri ktorých boli uplatnené **odporúčania** (171) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
 - **školského vzdelávacieho programu (ďalej ŠkVP)**
 - nejasne formulované ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v ŠkVP vo vzťahu k príslušným vyučovaným odborom
 - neaktualizovanie údajov a nezaznamenávanie zmien v ŠkVP
 - neefektívne využitie disponibilných hodín

¹ posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte, napr. neposkytovanie príslušnej formy vzdelávania, nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v sledovanom období a pod.

² posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

³ SSOŠ, SNP 1202/14, Dolný Kubín

- **pedagogického riadenia školy**
 - neefektívna činnosť metodických orgánov, nezriadenie predmetových komisií
 - nezabezpečenie realizácie praktického vyučovania žiakov aj na pracoviskách zamestnávateľov
 - nezabezpečenie správneho spôsobu realizácie komisionálnej skúšky – neurčenie termínu a času jej konania vo vydanom rozhodnutí o povolení vykonať komisionálnu skúšku, nevypracovanie harmonogramu konania komisionálnych skúšok
 - nedostatočné zváženie závažnosti dôvodov pri umožnení štúdia žiakom podľa individuálnych učebných plánov
 - **vnútorného systému kontroly a hodnotenia**
 - neefektívny systém vnútornej kontroly a hodnotenia, nerealizovanie kontroly plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov v činnosti pedagogických zamestnancov
 - **priestorových a materiálno-technických podmienok školy**
 - modernizácia materiálno-technického vybavenia priestorov odborných učební a priestorov pre praktické vyučovanie
 - **podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia**
 - nevykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov
 - nezriadenie funkcie koordinátora prevencie
- pri ktorých boli uplatnené **opatrenia** uložené ŠŠI (63), alebo prijaté vedúcimi pedagogickými zamestnancami (240) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
- **školského vzdelávacieho programu**
 - nevypracovanie ŠkVP podľa štátnych vzdelávacích programov, nevypracovanie týchto programov osobitne pre každý odbor štúdia, nedostatočné rozpracovanie všetkých jeho častí
 - neprerokovanie školských vzdelávacích programov s príslušnými subjektmi koordinácie odborného vzdelávania a prípravy
 - nevypracovanie učebných plánov v súlade s rámcovými učebnými plánmi
 - nerozpracovanie učebných osnov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného štátneho vzdelávacieho programu
 - **pedagogického riadenia školy**
 - nevedenie stanovenej pedagogickej dokumentácie
 - nevypracovanie plánu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov
 - nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v súlade s jeho kompetenciami a platným právnym predpisom
 - nevypracovanie zmlúv o poskytovaní praktického vyučovania podľa právneho predpisu
 - nezabezpečenie kontroly odborného výcviku na zmluvných pracoviskách zamestnávateľov
 - nepreukázanie konania komisionálnych skúšok žiakov externého štúdia a dištančnej formy teoretického vzdelávania v externom kombinovanom štúdiu
 - nezabezpečenie odbornej praxe pre žiakov
 - nezosúladenie obsahu teoretického a praktického vzdelávania žiakov
 - nevypracovanie individuálnych učebných plánov pre žiakov s takto povoleným vzdelávaním
 - neukladanie podmienky vykonania rozdielových skúšok pri prestupe žiaka z iného odboru štúdia
 - nevypracovanie správy o výchovno-vzdelávacej činnosti školy

- ***zabezpečenia prijímacieho konania***
 - nekonanie prijímacích skúšok v zákonom stanovenom termíne
 - nerozpracovanie kritérií prijímania uchádzačov, nedodržanie profilových predmetov prijímacej skúšky
 - prijímanie uchádzačov, ktorí nespĺnili podmienky prijímacieho konania
- ***vnútorného systému kontroly a hodnotenia***
 - nezabezpečenie stanovenej frekvencie hodnotenia a klasifikácie žiakov
- ***priestorových a materiálno-technických podmienok***
 - nedodržiavanie normatívo materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované učebné a študijné odbory
- ***podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia***
 - neuvedenie všetkých podrobností v školskom poriadku v súlade s právnym predpisom – nerozpracovanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím a ďalšie
 - nedodržanie stanovenej organizácie vyučovania
 - nedodržiavanie pravidiel bezpečnosti a ochrany zdravia pri praktickom vyučovaní žiakov na zmluvných pracoviskách
- ***pripravenosti a priebehu maturitných skúšok a záverečných skúšok***
 - menovanie do predmetových maturitných komisií pedagogických zamestnancov, ktorí nespĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov, z ktorých sa skúška konala
 - nedodržanie termínu na vymenovanie predsedu a členov skúšobnej komisie pre záverečné skúšky
 - nesúlady maturitných tém s cieľovými požiadavkami na absolventa
 - nejednoznačné zostavenie maturitných tém pre teoretickú časť odbornej zložky (ďalej TČOZ) a praktickej časti odbornej zložky (ďalej PČOZ) maturitnej skúšky
 - nedôsledné uplatňovanie stanovených kritérií hodnotenia a klasifikácie žiakov na maturitnej skúške
 - nepredloženie tém TČOZ a PČOZ na posúdenie príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácii
 - nedodržiavanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania, a to nekorektné vykonávanie činnosti administrátorov pri administrácii testov externej časti maturitnej skúšky (ďalej EČ MS) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej PFIČ MS) a hodnotiteľov pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou na EČ MS a PFIČ MS
 - stanovenie nesprávnej formy realizácie PČOZ v študijnom odbore učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo
 - nezohľadnenie úpravy podmienok maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením
 - nedodržiavanie časového harmonogramu skúšania žiakov

Upozornenia

ŠŠI vykonala v tomto školskom roku 3. a 4. následnú inšpekciu v SOŠ⁴ v Bratislavskom kraji, ktorá nasledovala po komplexnej inšpekcii v školskom roku 2011/2012 a zistila, že škola opakovane nespĺnila uložené opatrenia vedúce k odstráneniu závažných nedostatkov (v riadení školy, organizácii štúdia, zabezpečení výchovno-vzdelávacieho procesu, zabezpečení teoretického a praktického vyučovania v externom štúdiu, zabezpečení

⁴ SSOŠ, Budatínska 61, Bratislava – zriaďovateľ: EDUKACIA-AMARO DROM, Grösslingová 25, Bratislava

materiálno-technických podmienok podľa príslušných normatífov a pod.) a tým nevytvorila predpoklad na zabezpečenie adekvátneho výchovno-vzdelávacieho procesu v tomto subjekte. Zriaďovateľ bol na tieto skutočnosti upozornený a zároveň mu bolo oznámené, že vzhľadom na opätovné neodstránenie zistených nedostatkov závažného charakteru, bude hlavnej školskej inšpektorke predložený návrh na vyradenie školy zo Siete škôl a školských zariadení SR. Hlavná školská inšpektorka podala MŠVVaŠ SR návrh na vyradenie uvedenej školy zo Siete škôl a školských zariadení SR.

Zriaďovateľ kontrolovaného subjektu⁵ v Košickom kraji bol upozornený na nezabezpečenie odbornosti vyučovania odborných predmetov, materiálno-technického a priestorového zabezpečenia v súlade s príslušnými normatívmi a neplnenie základného úväzku vedúceho pedagogického zamestnanca.

Iné zistenia

V kontrolovanej škole⁶ bolo zistené, že v spoločných triedach zriadených pre niekoľko príbuzných študijných a učebných odborov nebol dodržaný stanovený minimálny počet žiakov toho istého odboru.

V rámci uskutočnenia 2. následnej inšpekcie v SOŠ⁷ v tomto školskom roku bola vykonaná kontrola realizácie praktického vyučovania na niektorých zmluvných pracoviskách, kde sa zistilo množstvo nedostatkov – zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania neboli vypracované v súlade s právnym predpisom a niektoré stanovené podmienky na niekoľkých zmluvných pracoviskách neboli dodržané (plnenie učebných osnov, priebeh odborného výcviku a nedodržanie jeho výkonu na dohodnutých pracoviskách a pod). Na základe týchto a iných novozistených alebo neodstránených nedostatkov boli kontrolovanému subjektu uložené opatrenia, o splnení ktorých predloží ŠŠI správu do stanoveného termínu. V prípade neodstránenia nedostatkov bude hlavnej školskej inšpektorke podaný návrh na vyradenie školy zo Siete škôl a školských zariadení SR.

Záver

Akceptovanie odporúčaní ŠŠI (84 %) malo pozitívny vplyv na zefektívnenie činnosti škôl. Jasným formulovaním cieľov školy spolu so zohľadnením ich aktuálneho stavu a podmienok sa zvýšila výpovedná hodnota školských vzdelávacích programov vo vzťahu k jednotlivým vyučovaným odborom. Využitie disponibilných hodín na posilnenie hodinovej dotácie na výkon praktického vyučovania by sa malo prejavovať v podpore odborného vzdelávania a prípravy žiakov stredných škôl. Zefektívnenie vnútorného systému kontroly a hospitačnej činnosti vytvorilo predpoklad na účinnejšie riadenie škôl a skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu. Realizáciou pravidelného monitoringu na prevenciu a eliminovanie negatívnych prejavov v správaní žiakov a prijímaním konkrétnych opatrení na odstránenie zistených nedostatkov sa vytvorili predpoklady na zvýšenie bezpečnosti žiakov v škole a na ich ochranu pred sociálno-patologickými javmi.

V kontrolovaných subjektoch, ktoré splnili všetky prijaté (83 %) a uložené opatrenia (71 %) bol zaznamenaný posun vo výchovno-vzdelávacej činnosti. Školy vypracovali školské vzdelávacie programy a zosúladiť ich so štátnym vzdelávacím programom. Vypracovaním alebo úpravou učebných plánov a v nadväznosti na nich aj učebných osnov a zosúladením teoretického a praktického vyučovania boli vytvorené predpoklady pre zabezpečenie predpísaného obsahu vzdelávania a splnenie cieľových požiadaviek na absolventov v sledovaných odboroch. Prerokovanie školských vzdelávacích programov s príslušnými

⁵ SSOŠ SEZ Krompachy, Maurerova 55, Krompachy; kontrolovaný subjekt je od 01. 09. 2015 organizačnou zložkou Súkromnej spojenej školy SEZ Krompachy, Maurerova 55, Krompachy – zriaďovateľ: SEZ Krompachy a. s., Hornádska 1, Krompachy

⁶ SOŠ stavebná – Építészeti Szakközépiskola, Nitrianska cesta 61, Nové Zámky

⁷ SSOŠ, SNP 1202/14, Dolný Kubín

subjektmi by malo viesť ku koordinovanému prístupu k odbornému vzdelávaniu. Zabezpečenie odbornej praxe, praktického vyučovania žiakov a dodržanie normatívo- materiálo-technického a priestorového zabezpečenia prispelo k predpokladu zaistenia požadovanej prípravy jednotlivcov. Doplnenia školských poriadkov škôl o opatrenia zamerané na prevenciu negatívnych javov v správaní žiakov a vzájomnú spoluprácu zákonných zástupcov a školy by mali smerovať k zvýšeniu efektivity vzájomnej spolupráce pri riešení prípadných problémov so žiakmi. Prijatím opatrení vedúci pedagogickí zamestnanci odstránili nedostatky v stanovenom systéme hodnotenia a klasifikácie žiakov. Vypracovanie ročného plánu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov vytvorilo základ pre systematické plánovanie vzdelávania smerovaného k potrebám školy. Splnené opatrenia pozitívne vplývali aj na pripravenosť a priebeh maturitnej, záverečnej a prijímacej skúšky a ich zosúladenie so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Neakceptovanie uplatnených opatrení (18 %) malo negatívny dopad na výchovno- vzdelávací proces na školách, plnenie vzdelávacích štandardov a na organizáciu teoretického a praktického vyučovania, neodstránili sa nedostatky v pripravenosti a priebehu maturitnej skúšky a prijímacieho konania. Neplnenie opatrení v 1 kontrolovanom subjekte⁸ bolo dôvodom na predloženie návrhu hlavnej školskej inšpektorke na vyradenie školy zo Siete škôl a školských zariadení SR.

Odporúčania a podnety

- *Riaditeľom škôl*
 - dodržiavať pokyny Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania pri realizácii externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky,
 - pravidelne realizovať vnútornú kontrolu zameranú na všetky oblasti činnosti školy,
 - venovať náležitú pozornosť vypracovaniu a dodržiavaniu učebných plánov a učebných osnov,
 - zabezpečiť odbornosť výchovno-vzdelávacieho procesu v školách.
- *Zriaďovateľom*
 - metodicky usmerňovať riaditeľov škôl v oblasti všeobecne záväzných právnych predpisov,
 - poskytovať školám finančnú pomoc na zlepšenie ich priestorových a materiálo-technických podmienok.

⁸ SSOŠ, Budatínska 61, Bratislava